

Waarom Erfgoed aandacht verdient in Vughtse verkiezingsprogramma's

Erfgoed versterkt de lokale gemeenschap, identiteit en toekomst

Inleiding

Erfgoed is veel meer dan alleen oude gebouwen of monumenten; het vormt de ziel van een gemeenschap en draagt bij aan de identiteit en leefbaarheid van de dorpen in onze gemeente: Vught, Helvoirt en Cromvoirt. Het is essentieel dat erfgoed een prominente plek krijgt bij de lokale verkiezingen en in verkiezingsprogramma's van politieke partijen. Waarom is dat zo belangrijk?

1. Erfgoed als drager van identiteit

Vught¹ heeft een rijke geschiedenis en een uniek karakter, zichtbaar in monumenten, historische panden, landschappen, gebruiken en tradities. Erfgoed zorgt voor herkenning en verbondenheid onder inwoners. Het versterkt de lokale identiteit en geeft Vught een eigen gezicht ten opzichte van omliggende gemeenten. Door erfgoed te koesteren, dragen politieke partijen bij aan het behoud van wat Vught bijzonder maakt. Kennisnemen van onze geschiedenis en ons erfgoed is op zich belangrijk. Maar het kan ons ook helpen bij het begrijpen van het huidige tijdsgewricht en het gesprek over waar we met elkaar naar toe willen. Die verbinding van het verleden aan het heden en de toekomst is essentieel bij het erfgoedbeleid. We verwijzen voor dit 'grondrecht' naar het Verdrag van Faro.

Voorbeelden: Wat weten we van de doorwerking van de 80-jarige oorlog, de Franse tijd of de Tweede Wereldoorlog in onze tijd? Waar in onze cultuur of in het landschap zien we dat nog terug? Denk aan kerken en kloosters, aan landgoederen, de Zuiderwaterlinie, de Lunetten en (oorlogs)monumenten. Naast het materiele erfgoed is het ook van belang om het immateriële erfgoed te koesteren. Denk bijvoorbeeld aan het Gildewezen, Carnaval, de inrichting van ons onderwijs en herdenkingen zoals de 80-jarige bevrijding.

2. Leefbaarheid en sociale cohesie

Het behoud en de herbestemming van erfgoedlocaties bieden ruimte voor ontmoeting, cultuur en recreatie. Dit bevordert de leefbaarheid en sociale samenhang in de gemeente. Lokale partijen die erfgoed omarmen, investeren daarmee direct in welzijn en welbevinden van de inwoners. Aansluiten bij van onderop breed gedragen initiatieven is daarbij belangrijk.

Denk aan de succesvolle herbestemming van DePetrus tot een veelzijdige ontmoetingsruimte, voor zowel de gebruikers als de bezoekers. Maar denk ook aan ander monumentale panden die een culturele bestemming hebben of kunnen krijgen. Andere voorbeelden daarvan zijn projecten als het 'Labyrint van Vught' en de 'Tree of connection'. Ook door historie gekleurde festiviteiten in dorpen en wijken of van bepaalde beroepsgroepen of culturele minderheden, horen daarbij.

¹ Waar 'Vught' staat bedoelen we de gemeente met haar drie dorpskernen, Vught, Helvoirt en Cromvoirt.

3. Duurzaamheid en hergebruik

Het restaureren en hergebruiken van bestaande gebouwen is vaak duurzamer dan sloop en nieuwbouw. Door erfgoed te behouden en een nieuwe functie te geven, wordt er minder afval geproduceerd en blijft de historische waarde behouden. Dit sluit aan bij de groeiende aandacht voor duurzaamheid en circulaire economie, onderwerpen die steeds belangrijker worden op lokaal niveau.

De discussie over de Speeldoos is hier een voorbeeld van. Maar het geldt ook voor beschermwaardige dorpsgezichten of bepaalde wijken/buurten.

4. Economische waarde en toerisme

Erfgoed is ook een economische motor. Monumenten, musea en historische evenementen trekken bezoekers aan, wat goed is voor de lokale middenstand, horeca en werkgelegenheid. Door erfgoed te promoten, versterken partijen het toeristische profiel van Vught en stimuleren ze de lokale economie.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan de kansen die er ook voor Vught (niet alleen 's-Hertogenbosch dus) liggen voor de herdenking van de belegering en het ontzet van 's-Hertogenbosch; in 2029 is dat 400 jaar geleden. Maar denk ook aan de vele tentoonstellingen van onze vier Vughtse musea.

5. Onderwijs en bewustwording

Door erfgoed zichtbaar en toegankelijk te houden, kunnen scholen en verenigingen het gebruiken voor educatieve doeleinden. Kinderen en jongeren leren zo over de geschiedenis van hun omgeving en ontwikkelen respect voor het verleden. Dit draagt bij aan bewustwording en betrokkenheid bij de eigen leefomgeving. Ook voor nieuwkomers en volwassenen/senioren liggen hier kansen.

Voorbeelden hiervan zijn de betrokkenheid van de jeugd bij de herdenking van de 80-jarige bevrijding van Vught in 2024. Of de digitale ontsluiting van de Vughtse Historische Reeks als bron van historische verhalen waaruit voor alle leeftijdsgroepen kan worden geput. Maar ook de podcast 'Adres bekend' en de halfjaarlijkse cursus Vughtologie horen hierbij.

Conclusie

Erfgoed verdient zonder twijfel aandacht in de verkiezingsprogramma's van lokale partijen in Vught. Het is een investering in identiteit, leefbaarheid, duurzaamheid, economie en educatie. Door erfgoed mee te nemen in diverse beleidsdomeinen (ruimtelijke ordening, cultuur, educatie, subsidiebeleid, accommodatiebeleid, recreatie en toerisme, et cetera) bouwen partijen aan een sterke, verbonden en toekomstbestendige gemeenschap. Of je nu geboren en getogen Vughtenaar bent of nieuwkomer: het erfgoed van Vught verbindt ons allemaal.

Het Vughtse erfgoednetwerk: de Stichting Erfgoed Vught, het Vughts Museum, de Stichting Isabellakazerne, het Nationaal Monument Kamp Vught en het Geniemuseum, doet een oproep om dit belang via de verkiezingsprogramma's op te nemen in een volgend bestuursakkoord.

Graag willen we met alle Vughtse politieke partijen hierover in gesprek.